

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma,

Judecători

Iurie Diaconu, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2022, declarat de avocatul Alexandru Enachi, în numele inculpatului

Vasiliev Ivan XXXX.

instanța de fond:

Termenul de examinare,

instanța de apel:

05.10.2021 – 18.01.2022,

instanța de recurs:

08.02.2022 – 15.06.2022,

06.09.2022 – 14.12.2022.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 18 ianuarie 2022, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Vasiliev Ivan a fost condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal la 140 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Vasiliev Ivan, la 12 septembrie 2021, orele 18:00, conducând automobilul „Ford Fiesta”, n/î XXXX, pe adresa str. Cornului 5/1, mun. Chișinău, fără a deține permis de conducere, intenționat, încălcând pct. 14 lit. a) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, potrivit căruia conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau a altor substanțe contraindicate conducerii, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de

natură să-i afecteze capacitatea de conducere”, fiind stopat pentru verificare de către angajații de poliție din cadrul INSP al IGP și fiind suspectat de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică, fapt în legătură cu care agentul constatator, a testat persoana în cauză cu alcootestul „Drager”, fiind constatat că în aerul expirat de Vasiliev Ivan, a.n. XXXX, concentrația de alcool fiind de 1,30 mg/l de alcool, fapt confirmat de cotorul, eliberat de Alcootestul Drager, care potrivit art. 134¹² alin. (3) Cod penal „prin stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,5 g/l și mai mult sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,3 mg/l și mai mult”, ce se califică drept stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate faptele incriminate, solicitând examinarea cauzei în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, și i-a încadrat acțiunile în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, ca conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat și care nu deține permis de conducere.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal și de faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune ușoară, care se pedepsește cu muncă neremunerată de la 134 la 160 ore și închisoare de la 3 luni până la 8 luni, că anterior a mai fost condamnat, antecedentele penale fiind stinse, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, nu au fost stabilite circumstanțe atenuante și agravante, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității, conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, concluzionând posibilă corectarea și reeducarea lui cu stabilirea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

3. Procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, Ecaterina Burlacu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 8 luni închisoare, cu executare.

Apelanta a invocat că având în vedere personalitatea inculpatului și cazierul infracțional al acestuia, se confirmă faptul că din 2015 până în prezent, de către Vasiliev Ivan au fost comise mai multe contravenții, iar prin nerespectarea măsurilor de profilaxie, nici una nu a fost perceput ca amendă stabilită, aceasta dă dovadă că inculpatul se eschivează de pedeapsă și se caracterizează negativ în acest sens, mai mult că, nu au fost anexate nici un certificat care confirmă că careva persoane stau la întreținerea acestuia.

Principiul procesului echitabil reclama că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care au condus la adoptarea uneia sau altei soluții și să le conteste dacă sistemul prevede o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei hotărâri, punând în pericol dreptul la un proces echitabil.

La stabilirea tipului pedepsei penale, instanța de fond nu a ținut cont de faptul, că inculpatul anterior a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 88 pct. (1) Cod penal (red. a.n. 1961), însă nu a tras concluziile necesare și a pășit din nou pe cale criminală în anul 2016 și a comis infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2022,

apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Vasiliev Ivan, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 90/1 Cod penal, prima parte a pedepsei cu închisoare pe un termen de 4 luni urmând a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, din data reținerii, iar a doua parte a pedepsei pe termen de 4 luni, fiind suspendată pentru o perioadă de probațiune de 2 ani.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat ca este eronată soluția instanței de fond privind individualizarea pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, iar discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei coroborată cu procedura în care a fost examinată cauza penală și anume stabilirea pedepsei conform limitelor art. 364¹ Cod de procedură penală, în concluzie fiind ignorate unele aspecte evidente, ce au relevat drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 140 ore.

Astfel, la stabilirea pedepsei, se v-a ține cont că inculpatul a comis o infracțiune ușoară, care se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 1 an, aplicând prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, noile limite minime și maxime a pedepsei prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, cu care va opera la stabilirea pedepsei, și anume, muncă neremunerată de la 134 la 160 ore și închisoare de la 3 luni până la 8 luni, că acesta anterior a mai fost atras la răspundere penală fiind condamnat pe art. 88 pct. (1) Cod penal (red. a.n. 1961), iar în anul 2016 a comis infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, antecedentele penale la moment fiind stinse, fapt ce denotă că inculpatul nu a făcut careva concluzii pentru sine, continuând comportamentul antisocial prin săvârșirea de noi infracțiuni, la evidența medicului psihiatru/narcolog nu se află, în conformitate cu prevederile art. 76, 77 Cod penal nu au fost reținute circumstanțe atenuante sau agravante, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă, rațională și echitabilă doar prin izolare de societate, stabilindu-i o pedeapsă de 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Ori, pedeapsa stabilită de către instanța de fond în privința inculpatului sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, nu este echitabilă, întrucât nu este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor ale pedepsei penale, cum ar fi restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Pe cale de consecință, aplicarea prevederilor art. 90¹ Cod penal, suspendarea parțială condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă este un incident în viața acesteia.

Conform art. 90¹ alin. (1) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de personalitatea vinovatului, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute întreaga pedeapsă cu închisoare în penitenciar, aceasta poate dispune suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând în hotărâre perioada de executare a pedepsei în închisoare și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă, precum și motivele condamnării cu suspendarea parțială a executării pedepsei.

Prima parte a pedepsei se execută în penitenciar, iar restul pedepsei se suspendă.

Având în vedere cele menționate și ținând cont de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, de art. 90¹ Cod penal, pedeapsa cu închisoare pe un termen de 8 luni, stabilită inculpatului urmează să fie executată parțial cu suspendarea executării pedepsei, prin aplicarea art. 90¹ Cod penal, și anume pedeapsa de 4 ani închisoare, urmează a fi executată prin stabilirea unui termen real de executare a pedepsei închisorii de 4 luni, în penitenciar de tip semiînchis, iar cealaltă parte a pedepsei de 4 luni, a fi suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

Astfel, stabilirea perioadei de probațiune în mărimea indicată va asigura, un comportament adecvat al inculpatului și va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat. Or, ansamblul de împrejurări ale speței impun a concluziona precum că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin modalitatea de executare aleasă de către instanța de apel, care este în acord cu principiul proporționalității, având în vedere faptele comise, urmările produse, personalitatea inculpatului, iar pedeapsa non-privativă de libertate, în privința inculpatului nu poate fi aplicată, deoarece nu-și va atinge scopul deplin.

5. Avocatul Alexandru Enachi declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel și aplicarea față de condamnat a unei pedepse alternative închisorii.

Recurentul invocă că aplicarea pedepsei sub forma de muncă neremunerată ar avea un impact mult mai negativ asupra psihicului condamnatului, ceea ce va provoca o incomodare a condamnatului și va duce la prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, astfel, scopul legii penale va fi atins.

Totodată, condamnatul a contribuit activ la descoperirea infracțiunii prin recunoașterea vinovăției și conlucrarea cu organul de urmărire penală. Concomitent, greutatea poverii pedepsei îl afectează nemijlocit, deoarece, este unicul întreținător al familiei, are și un copil minor și mama sa grav bolnavă.

Astfel, instanța de apel ar fi putut aplica oricare din pedepsele alternative închisorii, deci, o pedeapsă mai blândă.

Mai mult, condamnatul este de acord să muncească neremunerat în folosul comunității, astfel, va avea posibilitatea, concomitent, să lucreze în vederea întreținerii familiei sale.

În drept, recursul, este întemeiat pe art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul Penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Însă, în recursul avocatului, în pofida prevederilor enunțate, nu este indicat niciun temei din cele nominalizate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind omisă totalmente specificarea unor concrete erori de drept și argumentarea ilegalității hotărârilor contestate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nu întrunește condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurent.

Ori, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Totodată, potrivit art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a deciziei contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat au ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea

penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

În consecutivitatea enunțată, instanța de apel just a concluzionat că în cazul în care inculpatul a săvârșit o infracțiune ușoară, a recunoscut vina și s-a căit, dar anterior a mai fost condamnat, însă nu s-a corectat și a continuat comiterea faptelor infracționale, iar pedepsele ce i-au fost aplicate s-au dovedit a fi ineficiente, chiar și în prezența circumstanțelor invocate de recurent, o pedeapsă penală mai blândă decât cea aplicată de instanța de apel, ar fi inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, cu persoana inculpatului, cât și cu scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării ultimului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane, caracterul excepțional al aplicării pedepsei cu închisoare fiind argumentat de către instanțele de judecată.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 5. din prezenta decizie*, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele și probele cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului.

Însă, pornind de la relevanțele art. 90 alin. (1) Cod penal, art. 27, 101, 414 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, instanța *poate* dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art.

427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 4 – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că inculpatului i s-au aplicat pedepse individualizate conform prevederilor legale și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat (*pct. 5. din decizie*).

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul ordinar de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Alexandru Enachi, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2022, în privința inculpatului Vasilev Ivan XXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 27 ianuarie 2023.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Victor Boico